

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઇનામ અને લાયબ્રેરી
માટે મંજૂર થયેલો અને કેળવણીખાતાના અધિકારી
સાહેબો તેમજ વિદ્યાન સદ્ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

શ્રીજી ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક

ભાગ ૪.

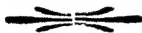
રચનાર-છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

રચનારનું ઠેકાણું-શાહપોર-મુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું-શાહપોર-મુરત.

છાપનાર-નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ

છાપવાનું ઠેકાણું-"શંકર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ ચક્રાના પુલપર-મુરત.

નવી સુધારેલી વધારેલી

આવૃત્તિ ૭મી પ્રત ૩૨૦૦

સર્વ હક સ્વાધીન.

સંવત ૧૯૧૬

સને ૧૯૨૦

કિંમત રૂ. ૦-૨-૦

વિદ્યાપીઠ

ગ્રંથાલય

સમજાવદ

મહેરબાન કાકિઆવાડના એજન્ટ હુ ધ ગવર્નર સાહેબ બહાદુર પાંતીના હુકમ નં. ૭૯ તા. ૨-૮-૧૯થી

“અંકગણિતનાં મનોયત્ન”

કાકિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કુલોમાં ઈનામ અને લાયબ્રરી બુક તરીકે મંજૂર કર્યો છે.

મહેરબાન વાંકાનેર સ્ટેટના એજ્યુકેશનલ સેક્રેટરી સાહેબની ઓફિસનાં નં. ૫૧ તા. ૩૦-૧૨-૧૯ ના પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું છે, કે

બીજા દોરણના

“અંકગણિતનાં મનોયત્ન.”

વાં. હ. સા. આ. ના. ૨૬૦ તા. ૧૭-૧૨-૧૯ થી આ સ્ટેટની નિશાળોમાં ટેકસ્ટ બુક તરીકે મંજૂર કરવામાં આવેલ છે.

ત્રીજી થોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક”	અઢી આના.
સુરત જિલ્લાનો ભૂગોળ શિક્ષક	અઢી આના.
સુરત જિલ્લાનો નકશો	ચાર આના.
સુંદરભૂકૃત નવી પહેલીના અર્થ	બે આના.

કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ, શાહપોર-સુરત.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાખિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૫૮૮ બર્ગીક .

પુસ્તકનું નામ મુખ્યગણિત શિક્ષક

વિષય ૨૪૪૨:૮૪૪:૩૩

મ હેરખાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ દુ ધ ગવર્નર સાહેબ
બહાદુરે નંબ B. A. P. ૬૫ તાં ૧૪-૧૧-૧૯ થી.

ચોથા ધોરણની ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા ભાગ ૧ કિંમત ચાર આના.

કાઠિઆવાડ એજન્ટિસની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં
ધનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજૂર કરી છે.

મુંબઈ ઈલાકાની

 ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા માટે

અભિપ્રાય.

રાં ૨૧૦ લાઇચંદ પુંજદાસ શાહ.

સાદરા તાલુકાના હેડ માસ્તર સાહેબ,

પોતાના તાં ૪-૧૦-૧૯૧૬ ના પત્રમાં લખે છે, કે

“સલામ:—“ચોથા ધોરણની ભૂગોળની
પ્રશ્નોત્તરમાળા ભાગ ૧” આપના તરફથી મળી
તે અવલોકતાં તેના સંબંધમાં મને જણાવતાં
આનંદ થાય છે કે આપે આ પુસ્તક રચવામાં
શરૂઆતની કેળવણી માટે લોકમાન્ય પ્રશ્નોત્તર-

શૈક્ષીને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે. આ પુસ્તકની રચનાથી
 ભૂગોળના શિક્ષણમાં ટ્રેન્ડ, અન્ટેન્ડ અને સાધારણ
 કેળવણી પામેલાને પણ સરળતા થઈ છે. પુસ્તકની
 રચના અને શિક્ષણશૈલી એ બે ભિન્ન છે. તેમાં
 આપે શિક્ષકોનો ભૂગોળ શિખવવા માટે પુસ્તક
 વાચનમાં તથા તે ઉપરથી બાળકોને સમજાવતાં
 જે કાળક્ષેપ થાય છે તેનો ખાસ અટકાવ આ
 પ્રશ્નોત્તરમાળા વાપરવાથી થાય, એવી યોજના
 કરેલી જણાય છે. દરેક શિક્ષક ધ્યાનપૂર્વક પુસ્તક
 વાંચે વિચારે અને પછી નોટ કરી તે શિખવે
 ત્યારેજ ભૂગોળનો વિષય બાળકને સમજાવી શકે
 છે, આ બધું પ્રશ્નોત્તરમાળામાં સ્પષ્ટપણે ખુલા-
 સાવાર અને વિગતવાર આવી જાય છે, તેથી
 મારા શિક્ષક તરીકેના અનુભવથી જણાવું છું કે
 આ પુસ્તક શિષ્ય, શિક્ષકો અને સામાન્યજ્ઞાન
 મેળવવા ઇચ્છતા જનસમુહને ઘણુંજ ઉપયોગી
 થઈ પડે તેવું આલેખાયેલું છે. આનો ઉપયોગ
 કરવાથી બાળકો જલદી આ વિષયમાં પારંગત
 થઈ શકે તેમ છે.

પ્રકરણ ૧. આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૧.

- ૧) ૫ એટલે કેટલા દશક ? ૨૫ એટલે કેટલા દશક ? ૭૫ એટલે કેટલા દશક ?
- ૨) ૧૨૫; ૧૫; ૧૭૫; ૭૫; ૮૭૫; ૨૨૫ના દશક કેટલા ?
- ૩) ૫૦ એટલે કેટલા સો ? ૨૫ એટલે કેટલા સો ? ૭૫ એટલે કેટલા સો ?
- ૪) ૧૨૫; ૧૫૦; ૧૭૫; ૨૫૦; ૩૨૫; ૩૭૫ના સો કેટલા ?
- ૫) ૦૫ દશક; ૦૧ દશક; ૦૫૫ દશકના એકમ કેટલા ?
- ૬) ૦૫ સો; ૦૧ સો; ૦૫૫ સો; ૧૧ સો; ૨૫ સો; ૩૧ સો; ૭૫ સો; પોણી નવસો એટલે કેટલા ?
- ૭) ૧૬×૦૫; ૩૨×૦૫; ૪૮×૦૫; ૫૮×૧૧ કેટલા ?
- ૮) ૧૬×૨૫; ૩૨×૫; ૪૮×૭૫; ૫૮×૧૨૫ એટલે કેટલા દશક ?
- ૯) ૮×૦૫; ૧૫×૦૫; ૩૫×૦૫; ૪૩×૧૧; ૫૪×૧૧; ૬૭×૨૫ ?
- ૧૦) ૮×૨૫; ૧૫×૫૦; ૩૫×૭૫; ૪૩×૧૨૫; ૫૪×૧૫૦; ૬૭×૨૫૦ એટલે કેટલા સો;
- ૧૧) ૨૭×૨૫; ૨૭×૫૦; ૧૨૫×૧૩; ૨૫૦×૬૩; ૧૫૦×૩૭; ૭૫×૩૬ એટલે કેટલા સો ?
- ૧૨) ૫૦+૨૫; ૭૫+૫૦; ૧૨૫+૭૫; ૧૫૦+૧૨૫; ૧૭૫+૫૦; ૨૨૫-૧૫૦; ૮૭૫-૧૨૫; ૭૫૦-૨૫૦; ૧૨૫૦-૨૫૦; ૧૨૫૦-૧૨૫; ૭૫૦-૫૦૦; ૩૫૦૦-૨૫૦; ૩૭૫૦-૭૫૦; ૨૨૫૦-૧૧૨૫ એટલે કેટલા ?
- ૧૩) ૧૦૦૦÷૧૨૫; ૧૫૦૦÷૧૫૦; ૨૨૫૦÷૭૫; ૭૫૦÷૫૦; ૨૫૦૦÷૨૫ એટલે કેટલા ?

પ્રકરણ ૨. કોષ્ટકો.

અર્થદર્શક પરિમાણો.

(૧) ચલણી નાણાનું કોષ્ટક.

- ૧૥ પાઇ = ૧ અધેસો
૩ પાઈ = ૧ પૈસો (સવાકો)
૨ પૈસા = ૧ ઢયુ (અઢીકો)
૪ પૈસા = ૧ આનો; આની.
૨ આના = ૧ બેઆની
૨ બેઆની = ૧ પાવલી
૨ પાવલી = ૧ અડધો
૨ અડધા = ૧ રૂપીઆ
૧૫ રૂપીઆ = ૧ ગણી.

(૨) સરકારી હિસાબમાં.

- ૧૨ પાઇ = ૧ આનો
૧૬ આના = ૧ રૂપીઆ

(૩) વેપારી હિસાબ ગણવાનું.

- ૧૬ વીસવાસી = ૧ બદામ.
૧૬ બદામ = ૧ દોકડો.
૧૦૦ બદામ = ૧ આનો.
૧૦૦ દોકડા = ૧ રૂપીઆ.
૧૬૦૦ બદામ = ૧ રૂપીઆ.

ભારદર્શક પરિમાણો.

(૪) દેશી સાધારણ તોલનું.

- ૨૥ રૂપીઆભાર = ૧ અધોળ.
૪૥ ગુના પૈસાભાર = ૧ અધોળ.
૪૥ ટાંક = ૧ અધોળ.
૨ અધોળ = ૧ નવટાંક.
૨ નવટાંક = ૧ પાશૌર
૨ પાશૌર = ૧ અચ્છેર
૨ અચ્છેર = ૧ શેર.

- ૪૦ રૂપીઆભાર = ૧ શેર
૭૨ ગુના પૈસાભાર = ૧ શેર
૯૬ નવા પૈસાભાર = ૧ શેર
૪૦ શેર = ૧ મણ
૫ મણ = ૧ કોથળો
૭ મણ = ૧ નાનોહારો
૧૨ મણ = ૧ માણી
૧૬ મણ = ૧ કળશી
૨૦ મણ = ૧ ખાંડી
૨૧ મણ = ૧ મોટાહારો
૨૪ મણ = ૧ ભાર

૩૦ મણુ = ૧ ગાલ્લી

૩૨ મણુ = ૧ બેડીઉં

૪૦ મણુ = ૧ મુડો

૧૦૦ મણુ = ૧ મોટો મુડો

(૫) ૩ તથા કપાસ તોલવાનું.

૪૮ શેર = ૧ ધડી

૨૦ ધડી = ૧ ભાર

(૬) સોનું રૂપું તોલવાનું (દેશી)

૬ ચોખ્ખાભાર = ૧ રતી

૪ મગ = ૧ રતી

૩ રતી = ૧ વાલ

૧૬ વાલ = ૧ ગદિઆણા

૨ ગદિઆણા = ૧ તોસો

૩૨ વાલ = ૧ તોસો

(૭) દક્ષિણમાં ચાલનું.

૮ રતી = ૧ માસો.

૧૬ માસા = ૧ તોસો

(૮) ગણત્રીનું કોષ્ટક.

૧૨ નંગ = ૧ ઝન

૧૨ ઝન = ૧ ઓસ (સુસ)

૨૦ નંગ = ૧ કોડી (કુડી)

૧૦૦ નંગ = ૧ સેંકડો

૧૦ સેંકડા = ૧ હમ્પર

(૯) કાગળ ગણવાનું.

૨૪ તાવ = ૧ ધા (દસ્તો)

૨૦ ધા = ૧ રીમ

૧૦ રીમ = ૧ ગાંસડી

મહત્વદર્શક પરિમાણો.

(૧૦) કપડાં ભરવાનું.

૨ આંગળ = ૧ તસુ

૧૨ તસુ = ૧ ડુટ

૨ ડુટ = ૧ ગજ

૨૪ તસુ = ૧ ગજ

૩ ડુટ = ૧ વાર

૩૬ તસુ = ૧ વાર

૨૦ તસુ = ૧ હાથ

(૧૧) અંતર માપવાનું (દેશી)

૮ ઉભાજવ = ૧ આંગળ

૪ આંગળ = ૧ મુઠ્ઠી

૩ મુઠ્ઠી = ૧ વેંત

૨ વેંત = ૧ હાથ

૪ હાથ = ૧ ફંડ

૨૦૦૦ ફૂટ = ૧ ગાઉ
 ૪ ગાઉ = ૧ જોજન
 ૧ ગાઉ = ૨૧ માઇલ

(૧૨) અંગ્રેજી અંતર માપવાનું.

૧૨ ઇંચ = ૧ ફુટ
 ૩ ફુટ = ૧ વાર (યાડ)
 ૨૨૦ યાર્ડ = ૧ ફર્લોંગ
 ૮ ફર્લોંગ = ૧ માઇલ

૫૨૮૦ ફુટ = ૧ માઇલ
 ૧૭૬૦ યાર્ડ = ૧ માઇલ

(૧૩) દેશી ચોરસ માપનું.

૨૦ કાડી = ૧ વસો
 ૨૦ વસો = ૧ વીંધું

કાળદશક પરિમાણો.

(૧૪) વખત જાણવાનું કોષ્ટક.

૬૦ વિપળ = ૧ પળ

૬૦ પળ = ૧ ઘડી
 ૭૧ ઘડી = ૧ પહોર
 ૮ પહોર } = ૧ દિવસ
 ૬૦ ઘડી }

૭ દિવસ = ૧ અઠવાડીક
 ૧૫ દિવસ = ૧ પખવાડીક
 ૩૦ દિવસ = ૧ મહીના
 ૧૨ મહીના = ૧ વર્ષ
 ૫૨ અઠવાડીયાં = ૧ વર્ષ
 ૩૬૦ દિવસ = ૧ વર્ષ

૬૦ સેકન્ડ = ૧ મિનિટ.
 ૬૦ મિનિટ = ૧ કલાક
 ૨૪ કલાક = ૧ દિવસ
 ૩૬૫ દિવસ = ૧ વર્ષ

૧ ઘડી = ૨૪ મિનિટ
 ૧ પહોર = ૩ કલાક.

પ્રકરણ ૩. પોણાનું મુખગણિત.

મનોયત્ન ૨.

- ૧) અર્ધો ને પાવલી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૨) ૧૧૧ ગજ લુગડું હવું બીજું ૧૧૧ ગજ લીધું તો કેટલું થયું ?

પાંચમા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ત્રણ આના. [૯

- ૩) ૨૭ માં ૦૧૧ ઉમેરું તો કેટલા થાય ?
- ૪) ૬૨૧ મણુ ઘઉં હતા, ખીજા ૦૧૧ મણુ લાવ્યો તો કેટલા થયા ?
- ૫) ૪૫+૦૧૧; ૪૭+૦૧૧; ૩૭+૦૧૧; ૬૫+૦૧૧ કેટલા ?
- ૬) ૦૧૧+૪૦૧; ૦૧૧+૬૦૧; ૦૧૧+૪૭૧; ૦૧૧+૭૨ કેટલા ?
- ૭) કઈ સંખ્યામાંથી ૦૧૧ લખએ તો ૪૫૦૧, ૪૮, ૩૮૧ ને ૭૦૧ રહે?
- ૮) ૧૨ અડધા અને ૧૨ પાવલા મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૯) ૧૧ શેર દૂધમાંથી ૦૧૧ શેર ઢોળાઈ ગયું તો કેટલું રહ્યું ?
- ૧૦) મારી પાસે ૩. ૦૧ છે તેમાં શું ઉમેરું તો ૩. ૦૧૧ થાય ?
- ૧૧) મારી પાસે ૩. ૧૬૧ હતા, તેમાંથી ૩. ૦૧૧ ખોવાઈ ગયો તો કેટલા રહ્યા ?
- ૧૨) ૩. ૨૪ માંથી ૩. ૦૧૧ ખરચ્યો તો બાકી શું રહ્યું ?
- ૧૩) ૬૫-૦૧૧; ૬૭-૦૧૧; ૪૮-૦૧૧; ૬૩-૦૧૧ કેટલા થાય ?
- ૧૪) ૧૭x૦૧૧; ૨૩x૦૧૧; ૪૭x૦૧૧; ૯૯x૦૧૧; ૬૭x૦૧૧ કેટલા ?
- ૧૫) એક તપેલામાં ૦૧૧ મણુ દૂધ માય તો એવા ૮ તપેલામાં કેટલું માશે ?
- ૧૬) એક રૂપીઆનું ૦૧૧ ગજ તો ૩. ૫૭નું કેટલું ?
- ૧૭) ૦૧૧ ગજનું એક ગજનું થાય તો ૨૮ ગજવામાં કેટલા ગજ લુગડું વપરાશે ?
- ૧૮) ૩. ૦૧૧નું એક શેર તો ૨૪ શેરનું શું ?
- ૧૯) એક આનાનું ૦૧૧ શેર તો ૨૪ શેરનું શું ?
- ૨૦) એક છોકરાને ૩. ૦૧૧ આપીએ તો ૨૭ છોકરાને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
- ૨૧) એક શીશીમાં ૦૧૧ શેર સાહી માય તો ૬૮ શીશીમાં કેટલી માશે ?

૧૦] ચોથા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ત્રણ આના.

- ૨૨) મહીને ૦૧૧ મણ ચોખા જોઈએ તો ૨૭ મહીનામાં કેટલા જોઈએ ?
- ૨૩) એક માણસને ૦૧૧ શેર અનાજ જોઈએ તો ૬૧ માણસને કેટલું જોઈએ ?
- ૨૪) એક શેર અંજીરનો રૂ. ૦૧૧ પડે તો ૧૨ શેરનું શું બેસે ?
- ૨૫) ૨૪ આખાના પોણા કેટલા ? ૩૬ પોણાના આખા કેટલા ?
- ૨૬) પોણા રૂપીઆના પૈસા કેટલા ? આના કેટલા ?
- ૨૭) ૫૯ પોણું ? ૬૯ પોણું ? ૭૯ પોણું ? ૪૯ પોણું કેટલા ?
- ૨૮) પેરે પોણાના આખા કેટલા ? ૬૪ પોણાના આખા કેટલા ?
- ૨૯) પોણાની ચંચારની પલાખી બોલો.
- ૩૦) પોણાની બાંધેની પલાખી લખો.
- ૩૧) એક કડીઓ દરરોજ રૂ. ૦૧૧ કમાય તો ૮ કડીઆ ૨૯ દિવસમાં શું કમાશે ?
- ૩૨) રૂ. ૧૩૧૧ની મણ ખાંડ મળે તો ૨૭ મણનું શું ?
- ૩૩) પોણા રૂપીઆમાં ૩ પૈસા ઓછા છે તો કેટલા પૈસા હશે ?
- ૩૪) કેટલા પાવલા મળીને પોણા રૂપીઆ થાય ?
- ૩૫) પોણા કાગળમાંથી ૦૧ કાગળ કેટલા થશે ?
- ૩૬) જેટલા અડધા તેટલીજ પાવલીઓ કેટલી વખત લઈએ તો ૬૯ રૂપીઆ થાય ?
- ૩૭) રૂ. ૩૩માંથી પોણા રૂપીઆ કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૩૮) રૂ. ૬૦ છે, ને છોકરા ૮૦ છે તો દરેકને શું મળશે ?
- ૩૯) રૂ. ૩૩ છે તેમાં પોણા રૂપીઆ કેટલીવાર ઉમેરીએ તો રૂ. ૪૫ થાય ?
- ૪૦) ૦૧૧ ગજ બનાવતો રૂ. ૧ બેસે તો ૨૭૧૧ ગજનું શું ?

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા અઢી આના. [૧૧

- ૪૧) ૯૬ ખમીસતી શીવડામણી રૂ. ૭૨ ખેડી તો એકની શી ?
- ૪૨) કેટલા પોણા હોય તો ૩૯ આખા થાય ?
- ૪૩) ૫૬૧ ગજ કપડામાંથી ૦૧૧ ગજના કેટલા રમાલ થાય ?
- ૪૪) રૂ. ૨૭ના ૩૬ રમાલ મળે તો એક રમાલનું શું ?
- ૪૫) કેટલા પોણે ૬૯ ? કેટલા પોણે ૨૯ ? કેટલા પોણે ૭૨૧ ?
- ૪૬) પોણો કેટલીવાર લખએ તો ૩૩૧૧ થાય ?
- ૪૭) ઘોડાને રોજ ૦૧૧ શેર ચંદી જોઈએ તો ૪૮ શેર કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- ૪૮) કેટલા પોણે ૯, ૧૫, ૨૭, ૪૨, ૭૨ ?
- ૪૯) ૩૯ પેંડામાંથી ૦૧૧ પેંડા કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૫૦) ૦૧૧ આનાનું શેર કાળું મળે તો રૂ. ૦૧૧નું કેટલું આવે ?
- ૫૧) પોણો હજાર તે કેટલા ? પોણો સો લખો. પોણી સો લખો.
- ૫૨) કેટલા પોણા હોય તો પુરેપુરા આખા થાય ?

સવાયાનું મુખગણિત.

મનોયત્ન ૩.

- ૧) રૂપીઓ ને પાવલી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૨) ૪૩૧ માં ૧૧ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- ૩) ૬૮૧૧ રૂપીઆ હતા ને મારા ભાઈ ૧૧ રૂપીઓ આપે તો મારી પાસે કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૪) ૩૮૧૧+૧૧, ૬૭૧+૧૧, ૫૬૧+૧૧, ૭૦+૧૧ કેટલા ?
- ૫) ૧+૪૫, ૧+૪૭૧, ૧+૩૬૧, ૧+૭૮૧૧ કેટલા ?
- ૬) રૂ. ૭૮૧૧ છે તેમાંથી ૧૧ રૂપીઓ ખર્ચ્યા તો શું રહ્યું ?

- ૭) ૩. ૮૫માંથી ૧૧ ૩. ધર્માદા ક્યોં તો કેટલા રહ્યા ?
 ૮) ૭૮૧૧-૧૧, ૫૭૧-૧૧, ૩૬૧-૧૧, ૧૦૦-૧૧ કેટલા ?
 ૯) ૪૦-૩૮૧૧, ૬૮૧૧-૬૭૧, ૮૨૧-૮૧, ૭૧-૭૦ કેટલા ?
 ૧૦) સવા ૩પીઆમાં શું ઉમેરીએ તો ૨૧ ૩પીઆ થાય ?
 ૧૧) ૩. ૩૧૧ છે ૫ ૩પીઆ કરવા છે તો કેટલા ખુટે ?
 ૧૨) ૯૯x૧૧, ૭૫x૧૧, ૬૯x૧૧, ૫૯x૧૧, ૭૯x૧૧ કેટલા ?
 ૧૩) ૩૭x૧૧, ૭૭x૧૧, ૯૫x૧૧, ૭૦૦x૧૧, ૯૦૦x૧૧ કેટલા ?
 ૧૪) ૧૧ ૩પીએ શેર બદામ મળે તો ૩૯ શેર બદામનું શું ?
 ૧૫) એક બંડીમાં ૧૧ ગજ કપડું જાય તો ૪૫ ગજમાંથી કેટલી બંડી થશે ?
 ૧૬) એક કડીઓ રોજ ૧૧ ૩પીઓ કમાય તો ૩૯ દિવસમાં શું કમાશે ?
 ૧૭) ૭૨ તપેલી લેવી છે, એક તપેલીનું વજન ૧૧ શેર થાય છે તો બધી તપેલીનું વજન કેટલા મળુ થાય ?
 ૧૮) રોજ ૧૧ શેર લોટ વપરાય તો ૩૦ દિવસમાં કેટલો વપરાય ?
 ૧૯) એક છોકરો ૧૧ રૂંદ દૂધ પીએ તો ૬૭ છોકરા કેટલું દૂધ પીશે ?
 ૨૦) ૩૩ ૩પીએ મળુ બદામ મળે તો ૧૧ મળુનું શું એસશે ?
 ૨૧) સવાયાની ચચ્ચારની પલાખી સવળી ને અવળી બોલો.
 ૨૨) સવાયાની બખ્ખેની પલાખી સવળી ને અવળી બોલો.
 ૨૩) ૯૯x૧૧ થી ૭૯x૧૧ સુધી ઉલટા બોલો.
 ૨૪) નેટલા ૩પીઆ તેટલાજ પાવલા ૪૩ વખત લઈએ તો કેટલા ૩પીઆ થાય ?
 ૨૫) ૩. ૧૧નું ૧ શેર ધી મળે તો ૪૦ ૩પીઆનું કેટલું આવે ?
 ૨૬) એક આનાનું ૧૧ શેર કોળું મળે તો ૩. ૩નું કેટલું આવશે ?

- ૨૭) હું ૪૧ માણસ પાસે સવા સવા રૂપીઓ માગું છું તો માફ કુલ લેણું કેટલું હશે ?
- ૨૮) એક શેર ધાણાનો સવા આનો એસં તો ૭ શેર ધાણાનું શું આપવું પડશે ?
- ૨૯) ૧૨ સુધારને રોજના સવા રૂપીઆ લેખે ૮ દિવસના કેટલા રૂપીઆ મળશે ?
- ૩૦) ૧૫ રૂપીઆ ને ૧૫ પાવલી મળીને કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૩૧) મણુ સાકરના રૂ. ૭ એસે તો ૨૯ મણુનું શું એસં ?
- ૩૨) કેટલાં પાવલા મળીને સવા રૂપીઓ થાય ?
- ૩૩) સવા રૂપીઆમાં ૦૧ રૂપીઓ કેટલીવાર છે ?
- ૩૪) સવા કાગળમાંથી ૦૧ કાગળ કેટલા થશે ?
- ૩૫) ૮૫ રૂપીઆમાં સવા રૂપીઓ કેટલીવાર છે ?
- ૩૬) ૮૦ દોઢરા વચ્ચે ૧૦૦ રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળે ?
- ૩૭) સવા શેર વેગણનો એક આનો તો ૫૮૧૧૧ શેર વેગણનું શું ?
- ૩૮) એક કોટની શીવડામણી ૧૧ રૂપીઆ લેખે દરજીને મેં ૪૩૧૧૧ રૂપીઆ આપ્યા ત્યારે કેટલા કોટ શીવડાવ્યા હશે ?
- ૩૯) ૯૦ રૂપીઆમાંથી સવા સવા રૂપીઆની કેટલી ઢગલીઓ થશે ?
- ૪૦) એક તાકામાં ૭૭૧ ગજ કપડું છે તેમાંથી સવા સવા ગજના કેટલા પહેન્ણુ થશે ?
- ૪૧) ૫૫ રૂપીઆમાં ૪૪ ટોપી લીધી તો એક ટોપીની કેટલી કિંમત પડી ?
- ૪૨) કેટલીવાર સવા લઘુએ તો ૮૮૧૧૧; ૭૩૧૧૧; ૪૭૧૧૧; ૧૦૭૧૧; ૮૭૫ થાય ?
- ૪૩) એક હજનમતનો ૧૧ આનો આપવો પડે છે મેં હજનમતે રૂ. ૫ આપ્યા ત્યારે કેટલી હજનમત કરાવી હશે ?

૧૪] પહેલા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” દોઢ આનો.

- ૪૪) ૪૨૥ રૂપિયામાંથી સવા રૂપિયાવાળી કેટલી છત્રીઓ આવશે ?
 ૪૫) કેટલા સવા ૪૫ ? કેટલા સવા ૫૬ ? કેટલા સવા ૪૮૫ ?
 ૪૬) ૪૨ વાર સવા રૂપિયા લેવાને બદલે ૨૫ રૂપિયા કેટલીવાર લઈએ તો ચાલે ?
 ૪૭) કેટલા સવા હોય તો પુરેપુરા આખા ધાય ?
 ૪૮) ૧૫ આને ફેર આદુ મળે તો ૧૫ રૂપિયાનું કેટલું આવે ?

શેરની ધાતનો ઉપયોગ.

મનોચત્ર ૪.

- ૧) રૂપિયાભાર લીધું એમાં શું સમજ્યા ?
 ૨) પૈસો એટલે શું ? પૈસો ને પૈસાભાર, રૂપિયા ને રૂપિયાભારમાં ફેર શું તે સમજાવો.
 ૩) અધોળના રૂપિયાભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
 ૪) અધોળ તોળવા માટે કેટલા રૂપિયા મુકવા ? કેટલા પૈસા મૂકવા ?
 ૫) ૨૫ રૂપિયાનો ભાર કેટલા પૈસાના ભાર બરાબર છે ?
 ૬) ૪૫ પૈસા મૂકીને તોળવાને બદલે કેટલા રૂપિયા મૂકીને તોળીએ તો ચાલે ?
 ૭) અધોળ દરખ લીધી બીજીવાર અધોળ લીધી કેટલી થઈ ?
 ૮) અધોળ એ વખત લેવાને બદલે એકઠી વખતે કેટલું લેવું ?
 ૯) નવટાંકના અધોળ કેટલા ? કેટલા અધોળનો નવટાંક થાય ?
 ૧૦) નવટાંકના રૂપિયાભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
 ૧૧) નવટાંક તેલમાંથી ૪૫ પૈસાભાર દોળાઈ ગયું કેટલું રહ્યું ?
 ૧૨) ૪૫ પૈસાભાર બદામમાં ૨૫ રૂપિયાભાર એલચી નાખી તો કેટલું વજન થયું ?

- ૧૩) પાશેરના નવટાંક કેટલા ? અધોળ કેટલા ? રૂપીઆભાર કેટલા ?
પૈસાભાર કેટલા ?
- ૧૪) ૨ નવટાંક; ૪ અધોળ; ૧૦ રૂપીઆભાર; ૧૮ પૈસાભાર ક્યા
કાટલાની બરાબર છે ?
- ૧૫) ૧૦ રૂપીઆ, ૧૮ પૈસા, ૨ નવટાંક, ૪ અધોળ એમાં ભાર
કોનો વધારે ?
- ૧૬) ૪૥ પૈસાભાર ખાંડ, અધોળ ધી અને નવટાંક લોટ લીધો તો
બધું મળી કેટલું વજન થયું ?
- ૧૭) પાશેર મધમાંથી અધોળ વપરાયું તો કેટલું રહ્યું ?
- ૧૮) ૨૥ રૂપીઆભાર મરી, અધોળ તજ, અને ૪૥ પૈસાભાર
એલચીમાં કેટલી સૂઠ નાખું તો પાશેર વજન થાય ?
- ૧૯) પાશેર કોની કોની બરાબર છે ? પાશેર ને પાશેર કેટલું ?
- ૨૦) કેટલા પાશેરા હોય તો અચ્છેર જેટલું વજન થાય ?
- ૨૧) અચ્છેરના પાશેર કેટલા ? નવટાંક કેટલા ? અધોળ કેટલા ?
રૂપીઆભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૨૨) અચ્છેર કોની કોની બરાબર છે ?
- ૨૩) અચ્છેર ધીમાંથી વાપરતાં ૩ અધોળ રહ્યું ત્યારે કેટલું વપરાયું ?
- ૨૪) ૩ વાર નવટાંક સાદી લીધી પણ શીશીમાં અચ્છેર માય છે
તો શીશી ભરવાને બીજી કેટલી લેવી ?
- ૨૫) અચ્છેર લોટ ને પાશેર ધી મળી કેટલું વજન થયું ?
- ૨૬) પોણોશેરના પાશેરા કેટલા ? નવટાંક કેટલા ? અધોળ કેટલા ?
- ૨૭) એકલા રૂપીઆથી પોણોશેર ૩૦ રીને નોળી આવ્યું ?

૧૬] પહેલી ચાપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” નો આના.

- ૨૮) ૧૫ રૂપીઆ છે બીજા કેટલા રૂપીઆ હોય તો પોણો શેર તોળી અપાય ?
- ૨૯) પોણોશેર કોની કોની બરાબર છે ?
- ૩૦) પોણોશેર દૂધમાં પાશેર પાણી મેળવ્યું તો કેટલું વળત થયું ?
- ૩૧) શેરમાંથી કેટલું લઈએ તો પોણોશેર રહે ?
- ૩૨) શેરના અચ્છેરા કેટલા ? પાશેરા કેટલા ? નવટાંકા કેટલા ? અધોળા કેટલા ? રૂપીઆભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૩૩) શેર કોની કોની બરાબર છે ?
- ૩૪) આ રેનીના ઢગલામાંથી આ અધોળી વડે નવટાંકા, પાશેરા, અચ્છેરા, અને શેરીઓ બનાવો.
- ૩૫) નવટાંકની ધાત બોલો. શેરની ધાત બોલો.
- ૩૬) કેટલી વખત નવટાંક લઈએ તો શેર થાય ? ૦૧ શેર લેવું હોય તો નવટાંક કેટલીવાર લેવું ?
- ૩૭) ૧૬ અધોળ તે કેટલા શેર ? ૭ શેરના ? ૧૧ શેરના ? ૨૧ શેરના ? ૦૧૧ શેરના ? ૧ શેરના અધોળ કેટલા ?
- ૩૮) ૪ શેર તોળવા માટે પાશેરા કેટલા મૂકવા ? ચાર શેરના પાશેરા કેટલા ?
- ૩૯) ૩૦ રૂપીઆ છે એનો ભાર કેટલો ? એટલોજ ભાર કેટલા પૈસાનો થાય ?
- ૪૦) ત્રાજવાના એક પત્રામાં પાંચશેરી મૂકી છે ને સામા પત્રામાં પાશેરા મૂક્યો છે તો કેટલું તોળાશે ?
- ૪૧) ૨૧ પાછની પાશેર દૂધી મળે તો શેરનું શું બેસે ?
- ૪૨) ૧૧ આનાનું શેર દૂધ આપ્યું ત્યારે ૦૧૧ શેરનું શું આપવું ?
- ૪૩) ૧૩ આને શેર બદામ મળે તો પાશેરનું શું આપવું ?
- ૪૪) ચાર વખત અધોળ અધોળ મધ લીધું ત્યારે તે કેટલું થયું ?

બીજી ચાપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” જે આના. [૧૭

- ૪૫) શેરમાં ૪૥૫ પૈસાભાર દૂધ ઓછું મળ્યું ત્યારે પોણોશેર કરતાં કેટલું વધારે અથવા ઓછું મળ્યું ?
- ૪૬) પાંચશેર ને નવટાંક ધી છે તેમાં કેટલું નાખું તો છ શેર થાય ?
- ૪૭) ૮ પૈસાનું શેર દૂધ મળે તો નવટાંકનું શું ? એક પૈસાનું કેટલું આવે ?
- ૪૮) ૮ પાંખનું પાશેર દૂધ આવ્યું તો એક આનામાં કેટલું આવશે ?
- ૪૯) ૨૥૫ શેરના રૂપીઆભાર કેટલા ? પૈસાભાર કેટલા ?
- ૫૦) ૧૫ રૂપીઆભાર કેટલા અધોળની બરાબર છે ?
- ૫૧) દોઢ પાશેર તે કેટલા રૂપીઆભારની બરાબર છે ?
- ૫૨) ૧૫ શેર ને ૫ રૂપીઆભારના રૂપીઆભાર કેટલા ?
- ૫૩) ૪ પાશેરનાં નવટાંકા કેટલા ? અધોળ કેટલા ?
- ૫૪) અડી પાશેરના નવટાંકા કેટલા ? અધોળ કેટલા ?
- ૫૫) ૨૦ રૂપીઆભાર તે કેટલા નવા પૈસાભારની બરાબર છે ?
- ૫૬) કેટલા નવા પૈસાભાર ૧૫૫ શેર થાય ?
- ૫૭) પોણોશેર ને નવટાંકના રૂપીઆભાર કેટલા ?
- ૫૮) શેર ને પાશેરા વડે પોણોશેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૫૯) નવટાંક લોટ ને ૪૫૫ પૈસાભાર ધી મળી કેટલું વજન થાય ?
- ૬૦) અચ્છેર બદામ, ૫ રૂપીઆભાર સાકર અને ૯ પૈસાભાર એલચી લીધી તેમાં કેટલો લોટ નાંખું તો ૧ શેર વજન થાય ?
- ૬૧) પોણોશેર ધીમાંથી ૧૮ પૈસાભાર વપરાયું તો હવે કેટલા શેર રહ્યું ?
- ૬૨) ૩૦ રૂપીઆભાર વધારે કે ૩૬ પૈસાભાર ?
- ૬૩) નવટાંક, પાશેર, અચ્છેર, પોણોશેર ને શેર તોળવું હોય તો કેટલા રૂપીઆ મૂકવા ?

મણુની ધાતનો ઉપયોગ.

મનોચલ ૫.

- ૧) મણુના શેર કેટલા ? કેટલા શેરનો મણુ ? શેરના રૂપીઆબાર ?
- ૨) ૧૧ મણુના શેર કેટલા ? ૦૧૧ મણુના શેર કેટલા ?
- ૩) ૪૮ શેર તે એક મણુથી કેટલું વધારે ? અને સવા મણુથી કેટલું ઓછું ?
- ૪) ૧૧૧ મણુમાંથી ૩ શેર લઈએ તો કેટલું રહે ?
- ૫) ૩૮ શેર ૦૧૧૧ મણુથી કેટલું વધારે ? અને મણુમાં કેટલું ઓછું ?
- ૬) ૧૦૦, ૬૦, ૫૦, ૩૦, ૨૦, ૧૦ શેરના મણુ કેટલા ?
- ૭) મણુના દસશેર કેટલા ? પાંચશેરી કેટલી ? અઢીશેરી કેટલી ? સવાશેરી કેટલી ? અધમણીઆ કેટલા ?
- ૮) ૨૧૧ મણુ ૭ શેરના શેર કેટલા ?
- ૯) ૧૧ મણુની પાંચશેરી કેટલી ? અઢીશેરી કેટલી ?
- ૧૦) ૧૧૧ મણુમાંથી પાંચશેર કેટલી વખત આપી શકાય ? ૧૧ શેર કેટલી વખત આપી શકાય ?
- ૧૧) ૨૫ શેરમાં ૫ શેર નાખીએ તો કેટલા મણુ થાય ? ૫ શેર કાઢી લઈએ તો કેટલા મણુ રહે ?
- ૧૨) ૩૫ શેરમાંથી ૫ શેર કાઢી લઈએ તો કેટલા મણુ રહે ?
- ૧૩) ૨૧૧ મણુ ધીમાંથી ૨૫ શેર ગણી ગયું તો કેટલું રહ્યું ?
- ૧૪) એક મણુ ધી આપવું હોય તો કેટલા રૂપીઆ મૂકીને તોળા આપવું ? પાંચશેરીથી કેટલીવાર તોળવું ?

ચોથી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના. [૧૯

- ૧૫) મારે મણુ દાળ જોઈએ છીએ તેમાં ૩૨ શેર છે તો બીજી કેટલી લાવવી ?
- ૧૬) અધમણીઓ, દસશેરી, અને પાંચશેરી એક ત્રાજવામાં મૂકીએ કેટલા શેર તોલાય ?
- ૧૭) ૦૧૧ મણુ તે ૩૭ શેરથી કેટલું ઓછું ?
- ૧૮) મણુમાં ૧૦ શેર ઓછું તે કેટલું થયું ?
- ૧૯) મણુ તોળવા માટે બશેરીથી કેટલી વખત તોળવું ?
- ૨૦) અઢીશેર કેટલી વખત લઈએ તો મણુ થાય ? મણુનો ૧૬મો ભાગ શું ?
- ૨૧) કેટલી વખત સવાશેર લઈએ તો મણુ થાય ?
- ૨૨) સાત વખત દસશેર તોળી આપ્યું તો કેટલા મણુ થયું ?
- ૨૩) એક તામડીમાં ૮ શેર દૂધ માય છે, મારે ૨ મણુ લેવું હોય તો તામડી કેટલી વખત ભરી લેવી ?
- ૨૪) મણુના શેર કેટલા? શેરના અઘાળા કેટલા? મણુના અઘાળા કેટલા?
- ૨૫) ૧૧૧ મણુ અનાજ છે, રોજ બશેર વાપરીએ તો કેટલા દિવસ ચાલે ? અને ૩ શેર વાપરીએ તો ?
- ૨૬) શેર એ મણુનો કેટલામો ભાગ છે ?
- ૨૭) ૨૧૧ મણુ ૩ શેરમાં કેટલું ઉમેરીએ તો ૩ મણુ થાય ?
- ૨૮) ૦૧૧૧ મણુમાં ૪૧૧ શેર ઓછું તે કેટલું ?
- ૨૯) પાવલાના ૨૧૧ શેર ચોખ્ખા મળે તો મણુનું શું જેસે ?
- ૩૦) અઢીશેરના બે આના આપ્યા તો મણુનું શું પડ્યું ?
- ૩૧) ૩. ૫૩ એ મણુ ધી મળે તો ૦૧૧૧ મણુનું શું ?
- ૩૨) ૯ વખત અઢીશેર ચણા લીધા તે કેટલા થાય ?

૨૦] બાળપોથીનો “ક્રિકેટશન શિક્ષક” ઢોઢ આનો.

- ૩૩) ૩૫ શેર અનાજ આપવું હોય તો સવાશેરીથી કેટલી વખત તોળી આપવું ? અઢીશેરીથી કેટલી વખત તોળવું ?
- ૩૪) અઢીશેર કેટલીવખત લઘએ તો ગાા મણુ થાય ?
- ૩૫) ૨ા મણુ તોળવા માટે કેટલા અધમણીઆ મૂકવા ?
- ૩૬) કેટલી પાંચશેરીનો ભાર ૨ા મણુ જેટલો થાય ?
- ૩૭) અધમણીઆ ને પાંચશેરી વડે ૧૫ શેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૩૮) મારી પાસે દશશેરો છે, તેનાથી ૨ા શેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૩૯) મારી પાસે ૧ શેરનું, ૩ શેરનું, ૯ શેરનું, અને ૨૭ શેરનું એવાં ચાર કાટલાં છે, તે વડે ૧૯, ૨૩, ૨૯, ૩૯ શેર શી રીતે તોળી આપવું ?
- ૪૦) ઉપલા કાટલામાંથી ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, એમ ૪૦ શેર સુધી કેવી રીતે તોળી આપવું ?

પ્રકરણ ૪.

વજન અને કિંમત સંબંધી સમજ.

અચ્છેર એ વખત લઘએ તો કેટલું થાય ? અચ્છેરનું બમણું કેટલું ? પાશેરનું બમણું કેટલું ? નવટાંકનું બમણું કેટલું ? અધોળનું બમણું કેટલું ? સવા રૂપીઆમારનું બમણું કેટલું ?

અધમણુ એ વખત લઘએ તો કેટલું થાય ? દસશેરનું બમણું કેટલું ? પાંચશેરનું બમણું કેટલું ? અઢીશેરનું બમણું કેટલું ? સવા શેરનું બમણું કેટલું ?

હિંદુસ્તાનની સાથે ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના. [૨૧

અચ્છેરનો ૩. ૧) પડે તો શેરનું શું ? જ. ૩. ૨). પાશેરનો ૩. ૧) પડે તો અચ્છેરનું શું ? જ. ૩. ૨). નવટાંકનો ૩. ૧) પડે તો પાશેરનું શું ? જ. ૩. ૨). અધોળનો ૩. ૧) પડે તો નવટાંકનું શું ? જ. ૩. ૨).

અધમળનો ૩. ૧) પડે તો મળનું શું ? જ. ૩. ૨). દસશેરનો ૩. ૧) પડે તો અધમળનું શું ? જ. ૩. ૨). પાંચશેરનો ૩. ૧) તો દસ શેરનું શું ? જ. ૩. ૨). અઢીશેરનો ૩. ૧) પડે તો પાંચશેરનું શું ? જ. ૩. ૨). સવાશેરનો ૩. ૧) તો ૨૥ શેરનું શું ? જ. ૩. ૨).

ઉપરના હિસાબનાં તમે વજન કેટલા ગણું લીધું ? જ. બમણું કિંમત કેટલા ગણી આપી ? જ. બમણી. બમણું વજન લાઇએ તો કિંમત કેટલી આપવી પડે ? જ. બમણી. ચાર ગણું વજન લાઇએ કિંમત કેટલી આપવી પડે ? જ. ચાર ગણી. આઠ ગણું વજન લાઇએ તો કિંમત કેટલી આપવી પડે ? જ. આઠ ગણી.

ઉપરના હિસાબો પરથી કઇ રીત નીકળી ? જ.

જેટલા ગણું વજન લાઇએ તેટલા ગણી કિંમત આપવી પડે.

બમણી કિંમત આપીએ તો વજન કેટલા ગણું મળે ? જ. બમણું. ચાર ગણી કિંમત આપીએ તો વજન કેટલા ગણું મળે ? જ. ચાર ગણું વજન મળે. આ ઉપરથી કઇ રીત નીકળી ? જ.

૨) જેટલા ગણી કિંમત આપીએ તેટલા ગણું વજન મળે.

શેરનું અડધું કેટલું ? અચ્છેરનું અડધું ? પાશેરનું અડધું ? નવટાંકનું અડધું ? અધોળનું અડધું કેટલું ?

૨૨] ચોયાંસી તાલુકાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” દોઢ આનો

મણુનું અડધું કેટલું ? અધમણુનું અડધું કેટલું ? દસશેરનું અડધું ? પાંચશેરનું અડધું ? અઢીશેરનું અડધું ? સવાશેરના અધોળા કેટલા ? સવાશેરનું અડધું ?

શેરનો ૩. ૧) પડે તો અચ્છેરનું શું બેસે ? જ. ૩. ૦ા. અચ્છેરનો ૩. ૧) પડે તો પાશેરનું શું બેસે ? જ. ૩. ૦ા. પાશેરનો ૩. ૧) પડે તો નવટાંકનું શું બેસે ? જ. ૩. ૦ા. નવટાંકનો ૩. ૧) પડે તો અધોળનું શું બેસે ? જ. ૩. ૦ા. અધોળનો ૩. ૧) બેસે તો અડધા અધોળનું અથવા સવા રૂપીઆભારનું શું પડે ? જ. ૩. ૦ા.

મણુનો ૩. ૧) પડે તો અધમણુનું શું બેસે ? જ. ૩. ૦ા. અધમણુનો ૩. ૧) પડે તો દસશેર અથવા ૦૧ મણુનું શું બેસે ? જ. ૩. ૦ા. દસશેરનો ૩. ૧) બેસે તો પાંચશેરનું શું બેસે ? જ. ૩. ૦ા. પાંચશેરનો ૩. ૧) બેસે તો અઢીશેરનું શું બેસે ? જ. ૩. ૦ા. અઢીશેરનો ૩. ૧) બેસે તો સવાશેરનું શું બેસે ? જ. ૩. ૦ા. સવાશેરનો ૩. ૧) બેસે તો દસ અધોળનું શું બેસે ? જ. ૩. ૦ા.

ઉપરના હિસાબોમાં તમે વજનનો કેટલામો ભાગ લીધો ? જ. અડધો ભાગ. કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપ્યો ? જ. અડધો ભાગ. વજનનો અડધો ભાગ લઈએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે ? જ. ૦ા ભાગ. વજનનો ચોથો ભાગ લઈએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે ? જ. ચોથો ભાગ. કે વજનનો આઠમો ભાગ લઈએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે ? જ. આઠમો ભાગ. વજનનો સોળમો ભાગ લઈએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે, જ. સોળમો ભાગ. વજનનો ૩૨મો ભાગ લઈએ તો કિંમતનો

૨૩] પાંચમી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

કેટલામો ભાગ આપવો પડે ? જ. ૩૨મો ભાગ. વજનનો ૪૦ મો ભાગ લઇએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે ? જ. ૪૦મો ભાગ. વજનનો ૧૬૦૦મો ભાગ લઇએ તો કિંમતનો કેટલામો ભાગ આપવો પડે ? જ. સોળસેંમો ભાગ. આ ઉપરથી કઈ રીત નીકળી ? જ. ૩) વજનનો જેટલામો લઇએ તેટલામો ભાગ કિંમતનો આપવો પડે.

કિંમતનો અડધો ભાગ આપીએ તો વજનનો કેટલામો ભાગ મળે ? જ. અડધો. કિંમતનો ચોથો ભાગ આપીએ તો વજનનો કેટલામો ભાગ મળે ? જ. ચોથો ભાગ મળે.

આ ઉપરથી કઈ રીત નીકળી ? જ. ૪) કિંમતનો જેટલામો ભાગ આપીએ તેટલામો ભાગ વજન મળે.

૩પીઆભારના અધોળ અને શેરની અઢીશેરી કરવાની સહેલી રીત.

૧૧ ૩પીઆભાર=૦૧૧ અધોળ થાય છે. માટે જે ૩પીઆભાર સવાયાના આંકમાં આવે તેના અધોળા થઈ શકે. ૩પીઆભારમાં જેટલી વખત સવા હોય તેના અર્ધા કરવાથી અધોળ થાય. તેજ મુજબ શેરની અઢીશેરી પણ થાય. જેમકે ૨૭૧ ૩પીઆભારના અધોળ કેટલા અને શેરની અઢીશેરી કેટલી ? $૨૭૧ \div ૧ = ૨૭૧$, $૨૨ \times ૦૧૧ = ૨૪૨$ અધોળ $૨૭૧ \div ૧ = ૨૭૧$, $૨૨ \times ૦૧૧ = ૨૪૨$ અઢીશેરી.

પ્રકરણ ૫.

આંક અને ધાતોના વ્યાવહારિક પરચુરણ હિસાબ.

સૂચના:—હિસાબ વ્યાવહારમાં લાગુ પાડી પૂછવા.

મનોયત્ન ૬.

- ૧) ૫ શેરના ૩. ૦૦૦૦ તો મળુનું શું ?
- ૨) ૬૫૨ શેરના ૯ આના તો ૨ મળુનું શું ?
- ૩) ૪ આનાનું ૮ શેર તો ૦૦ આનાનું કેટલું ?
- ૪) ૧૨ શેરના ૬ આના તો ૦૦૦ આનાનું કેટલું ?
- ૫) ૩. ૦૦૦ મળુ તો ૧ આનાનું કેટલું ?
- ૬) ૩. ૦૦૦ મળુ તો ૩. ૦૦૦ આનાનું કેટલું ?
- ૭) ૩. ૧૦૦ ૧૧ શેર તો ૨૦ મળુ ૮૦૦૦ શેરનું શું ?
- ૮) ૩. ૨૦૦ મળુ તો ૨૦૦૦ રૂપિયામાં કેટલા મળુ આવે ?
- ૯) ૩. ૮૦૦ મળુ તો ૨૧૬ રૂપિયાનું કેટલા મળુ ?
- ૧૦) ૩. ૨૧૦૦ ૧૧ મળુ ૨૦૦ શેર તો ૩. ૧૦૦૦ કેટલું ?
- ૧૧) ૬૩ શેરના ૪૨ પૈસા તો ૧૦૦ શેરનું શું ?
- ૧૨) ૫ પૈસાનું ૩૫ શેર તો ૬ પૈસાનું કેટલું ?
- ૧૩) ૩૦ શેરના ૨૪ પૈસા તો ૬૦ શેરનું શું ?
- ૧૪) મળુના ૨૦૦ રૂપિયા તો ૭૦૦ રૂપિયાનું કેટલા મળુ ?
- ૧૫) ૩. ૨૫૦૦ ૧૦૦ મળુ તો ૭૦૦ મળુનું શું ?
- ૧૬) ૩ મળુના ૩૦૦૦ રૂપિયા તો ૨૭ મળુનું શું ?
- ૧૭) ૨૭ મળુના ૧૬૨ રૂપિયા તો ૧૨ રૂપિયાનું કેટલું ?

- ૧૮) ૦૧ મણુ ૭ શેર તો ૧ રૂપીઆ તો ૧૧ રૂપીઆનું કેટલું ?
- ૧૯) ૭ મણુ તેલના ૧૫૪ રૂપીઆ તો ૩ મણુ તેલનું શું ?
- ૨૦) રૂ. ૨૪)નું ૬૬ મણુ તો ૧૮ રૂપીઆનું કેટલું ?
- ૨૧) રૂ. ૧૧નું ૧૧૧ મણુ તો ૯૩૧૧ રૂપીઆનું કેટલું ?
- ૨૨) ૧૨ શેરના ૩૦ આના તો ૭૧ આનાનું કેટલું ?
- ૨૩) ૪૫ તસુના ૧૫ આના તો ૧૮૧૧ આનાનું કેટલું ?
- ૨૪) ૮ આનાનું શેર તો ૧૦ રૂપીઆભારનું શું ?
- ૨૫) એક પૈસાનું ૨૧ શેર તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
- ૨૬) રૂ. ૦૧નું શેર તો ૧૧ મણુનું શું ?
- ૨૭) રૂ. ૨૧નું મણુ તો ૩૦ મણુનું શું ?
- ૨૮) ૫ શેરનો ૧૧ રૂપીઆ તો ૧૧૧ મણુનું ?
- ૨૯) રૂ. ૧)નું ૧૧૧ શેર તો ૨૯ રૂપીઆનું કેટલું ?
- ૩૦) રૂ. ૧)નું ૦૧૧ શેર તો ૫૧ રૂપીઆનું કેટલું ?
- ૩૧) રૂ. ૦નું શેર તો ૬૧ રૂપીઆનું કેટલું ?
- ૩૨) રૂ. ૦)આનું અઘોળ શેરનું શું ?
- ૩૩) રૂ. ૧)નું ૧૧૧ મણુ તો ૪૮ મણુનું શું ?
- ૩૪) ૧)ની ૨૪ પેનશીલ તો ૧૧ રૂપીઆની કેટલી ?
- ૩૫) રૂ. ૧૧ની ૨૧ શેર બરશી મળે તો રૂ. ૩૬ની કેટલી આવે ?
- ૩૬) મણુ ધઉંમાંથી ૮ વખત સરખા દળવા આપ્યા ત્યારે દરેક વખતે કેટલા આપ્યા હશે ?
- ૩૭) ૫૦ માણુસો વચ્ચે ૨૧ મણુ દૂધ વપરાયું ત્યારે એક માણુસે કેટલું પીધું હશે ?
- ૩૮) એક શેરની ૫ કેરી ચઢે ત્યારે ૧૧ મણુની કેટલી ચઢશે ?

૨૬] સુસ્ત શહેર તથા ચૌર્યાસી તાલુકાનો ભૂ. શિ. અઢી આના.

- ૩૯) રૂ. ૨ની ૨૩ શેર જુવાર મળે તો ૦૧ મળુ ૮૧૧ શેરનું બેસશે?
- ૪૦) ૧૮ કેરીનો રૂ. ૧) બેસે તો ૨૧ રૂપિયામાં કેટલી આવશે ?
- ૪૧) રૂ. ૬)ની મળુ કેરી મળે તો રૂ. ૧૭૪)ની કેટલા મળુ આવશે?
- ૪૨) રૂ. ૧)નું ૦૧૧ શેર ધી મળે તો રૂ. ૩૦૦નું કેટલું ?
- ૪૩) ૧૧ શેરના ૭૧ રૂપિયા તો ૧ શેરનું શું ?
- ૪૪) ૧૧ શેરના ૭૫ પતાસાં ચઢે તો ૨૧ શેરનાં કેટલાં ચઢશે ?
- ૪૫) મળુ કારેલાનો ૨૧ રૂપિયા તો ૦૧૧ મળુનું શું ?
- ૪૬) રૂ. ૬)નું ૧૧ મળુ તો ૧ મળુનું શું ?
- ૪૭) ૨૧ મળુના ૧૨૧ રૂપિયા તો મળુનું શું ?
- ૪૮) ૧૧ પાઇની એક પેન તો ૧૧ આનાની કેટલી ?
- ૪૯) ૩ આનાનું એક શેર તો ૩ પાવલીનું ?
- ૫૦) રૂ. ૧૬૧નું ૧૧ મળુ તો ૧૩૧૧ રૂપિયાનું કેટલું ?
- ૫૧) ૨૧ મળુના ૧૨૧ રૂપિયા તો ૭૧ રૂ.નું કેટલું ?
- ૫૨) ૪ શેરનો ૧૧ રૂપિયા તો મળુનું શું ?
- ૫૩) રૂ. ૯)નું ૧૩૧ મળુ તો ૭ રૂપિયાનું કેટલું ?
- ૫૪) રૂ. ૧૬૧નું ૧૩ મળુ તો ૩૭૧ રૂપિયાનું કેટલું ?
- ૫૫) ૨૧ શેર આના રૂ. ૨૬૧ બેસે તો રૂ. ૩૧૧માં કેટલી આવશે ?
- ૫૬) ૩ મળુ તેલના રૂ. ૬૦) બેસે તો શેરનું શું ?
- ૫૭) રૂ. ૨૧ થી રૂ. ૭૨૧ રૂપિયા એ કેટલા ગણા છે ?
- ૫૮) રૂ. ૧૧ની એક એવી ૭૩૧ રૂપિયામાંથી કેટલી ટોપી આવે ?
- ૫૯) રૂ. ૭૩૧માં રૂ. ૧૧ કેટલીવાર છે ?
- ૬૦) રૂ. ૧૧ એ રૂ. ૭૩૧માં કેટલીવાર છે ?
- ૬૧) રૂ. ૪)નું શેર તો ૫ રૂપિયાભારનું શું ?

- ૬૨) રૂ. ૫)નું શેર તો ૩ પાશેરનું શું ?
- ૬૩) રૂ. ૮) નું શેર તો રૂ. ૬) નું કેટલું ?
- ૬૪) રૂ. ૯) નું શેર તો રૂ. ૨૧ નું કેટલું ?
- ૬૫) રૂ. ૪૧૧ નું શેર તો રૂ. ૨૧ નું કેટલું ?
- ૬૬) રૂ. ૨૧૧ નું શેર તો ૪૦ પૈસાનું કેટલું ?
- ૬૭) રૂ. ૧૧નું શેર તો ૧૦ આનાનું કેટલું ?
- ૬૮) રૂ. ૧૧૧નું શેર તો રૂ. ૪૬૧૧નું કેટલું ?
- ૬૯) રૂ. ૧૧નું શેર તો રૂ. ૪૮૧૧૧નું કેટલું ?
- ૭૦) રૂ. ૦૧૧૧નું શેર તો રૂ. ૯૧૧૧નું કેટલું ?
- ૭૧) રૂ. ૨૧૧નું શેર તો રૂ. ૫૨૧૧નું કેટલું ?
- ૭૨) રૂ. ૦)૧૧૧નું રૂપિઆભાર તો શેરનું શું ?
- ૭૩) રૂ. ૦)૧૧નું ૫ શેર તો મળુનું શું ?
- ૭૪) રૂ. ૧૧નું ૧૦ શેર તો ૧૧૧ મળુનું શું ?
- ૭૫) રૂ. ૩)નું ૦૧ મળુ તો ૨૧૧ મળુનું શું ?
- ૭૬) રૂ. ૦નું ૧૧ શેર તો મળુનું શું ?
- ૭૭) રૂ. ૨૧નું શેર તો મળુનું શું ?
- ૭૮) રૂ. ૨૧૧૧નું શેર તો ૧ નવટાંકનું શું ?
- ૭૯) રૂ. ૬૧૧નું શેર તો પાશેરનું શું ?
- ૮૦) રૂ. ૨૧નું શેર તો દસ રૂપિઆભારનું શું ?
- ૮૧) રૂ. ૮)નું શેર તો ૧૮ પૈસાભારનું શું ?
- ૮૨) રૂ. ૫૧નું શેર તો ૯ અધાળનું શું ?
- ૮૩) રૂ. ૭૧૧નું શેર તો ૪ નવટાંકનું શું ?
- ૮૪) રૂ. ૧૭૧૧નું શેર તો ૨ પાશેરનું શું ?

૨૮] પાંચમી આપકીનો “લિક્કેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

- ૮૫) રૂ. ૨૧)નું શેર તો ૩૦ રૂપીઆભારનું થું ?
- ૮૬) રૂ. ૨૧નું શેર તો ૦૧૧૧ શેરનું થું ?
- ૮૭) રૂ. ૫૧નું શેર તો ૧૨ અઘોળનું થું ?
- ૮૮) રૂ. ૨૧૧નું શેર તો ૬૦૬ અઘોળનું થું ?
- ૮૯) રૂ. ૩૧૧નું શેર તો ૬ નવટાંકનું થું ?
- ૯૦) રૂ. ૨૨૧૧નું ૨૧૧ શેર તો ૯ રૂપીઆભારનું કેટલું ?
- ૯૧) રૂ. ૦૧નું ૧૦ રૂપીઆભાર તો ૨૧૧ શેરનું થું ?
- ૯૨) રૂ. ૦૧ નું ૫ રૂપીઆભાર તો ૨૧૧ શેરનું થું ?
- ૯૩) રૂ. ૦૧૧૧નું ૨૧૧ રૂપીઆભાર તો શેરનું થું ?
- ૯૪) રૂ. ૦)નું પાંચ રૂપીઆભાર તો ૨ શેરનું થું ?
- ૯૫) રૂ. ૦૧૧૧૧નું ૭૧૧ રૂપીઆભાર તો ૧ શેરનું થું ?
- ૯૬) રૂ. ૧૧૧નું મણુ તો ૪ અઘીશેરનું થું ?
- ૯૭) ૩ આનાનું ૨૧૧ શેર તો મણુનું થું ?
- ૯૮) રૂ. ૦)નું ૨૧૧ શેર તો મણુનું થું ?
- ૯૯) રૂ. ૦)નું ૨૧૧ શેર તો મણુનું થું ?
- ૧૦૦) રૂ. ૦૧નું ૨૧૧ શેર તો મણુનું થું ?
- ૧૦૧) ૨૧૧ શેરના ૩ આના તો ૦૧૧ મણુનું થું ?
- ૧૦૨) પાશેરનો ૧૧૧ આનો તો ૨ શેરનું થું ?
- ૧૦૩) નવટાંકનો ૧૧ આનો નો શેરનું થું ?
- ૧૦૪) ૨૧ આનાનું નવટાંક તો ૧ અઘોળનું થું ?
- ૧૦૫) રૂ. ૨૧૧નું ૧ શેર તો ૪ રૂપીઆભારનું થું આપવું ?
- ૧૦૬) ૧૧૧ મણુના રૂ. ૮) તો ૧૫ શેરનું થું ?
- ૧૦૭) રૂ. ૫)નું મણુ તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા અઢી આના. [૨૯

- ૧૦૮) ૩. ૮)નું મણુ તો ૩. ૨ાનું કેટલું ?
- ૧૦૯) ૩. ૦ાાનું શેર તો ૧ા શેરનું શું ?
- ૧૧૦) ૩. ૦ાાનું ૫ રૂપીઆભાર તો શેરનું શું ?
- ૧૧૧) ૧ા આનાની શેર પાપડી મળે તો ૧ા મણુ ૩ શેરનું શું ?
- ૧૧૨) ૧૦ રૂપીઆભારના ૩ આના તો શેરનું શું ?
- ૧૧૩) ૩ શેરના ૩. ૯) તો ૦ાા મણુનું શું ?
- ૧૧૪) ૩. ૦)નાનું ૧ા શેર તો મણુનું શું ?
- ૧૧૫) ૨ા શેરનો ૩. ૧) તો ૧ાા મણુનું શું ?
- ૧૧૬) ૩. ૦ાનું શેર તો મણુનું શું ?
- ૧૧૭) ૪ શેરના ૬ રૂપીઆ તો ૩૯ શેરનું શું ?
- ૧૧૮) ૨૭ પાઈનું શેર દૂધ મળે તો ૨૭ આનાનું કેટલું ?
- ૧૧૯) ૫ અઘોળના ૭ા આના તો શેરનું શું ?
- ૧૨૦) ૩. ૨ા એ મણુ મીઠું મળે તો ૨૦ પૈસાનું કેટલું આવે ?
- ૧૨૧) ૩. ૧૨ાનું મણુ તો ૨ા રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?
- ૧૨૨) એક આનાનું ૦ાા અઘોળ ધી મળે તો ૩. ૧)નું કેટલું ?
- ૧૨૩) ૩. ૦)નાનું અઘોળ ધી મળે તો ૩. ૦ાનું કેટલું ?
- ૧૨૪) ૨ા શેરના ૩ આના તો શેર ૦ાાનું શું આપવું ?
- ૧૨૫) ૧ા શેર દૂધનો એક આનો ૩. ૧ાનું કેટલું ?
- ૧૨૬) એક આનાનું ૨ા શેર તો ૨ા મણુનું શું ?
- ૧૨૭) ૧૬ રૂપીઆનું ૧ મણુ તો ૨ા શેરનું શું ?
- ૧૨૮) ૩. ૦ાનું ૨ા શેર તો ૩. ૫ાનું કેટલું આવશે ?
- ૧૨૯) ૨૦ ધાના ૫ રૂપીઆ ૩ ધાનું શું ?
- ૧૩૦) ૧ રૂપીઆનું ૦ા શેર તો મણુનું શું ?

૩૦] હિંદુસ્તાનની સાઠ ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના.

- ૧૩૧) ૬ આનાનું ૨૫ શેર તો મળુનું શું ?
- ૧૩૨) ૫૬ દોઢપાઈ વટાપીએ તો કેટલી પાઈ આવશે ?
- ૧૩૩) ૩૭૫ મળુના કોઠારમાંથી ૧૫ મળુના કેટલા ટોપલા બરાશે ?
- ૧૩૪) મારી પાસે ૩૧૫ મળુ અનાજ છે, કોઠારમાં ૪૦ મળુ માય છે કોઠાર ભરવાને કેટલું અનાજ લાવવું ?
- ૧૩૫) રૂ. ૦૫૫ કેટલી વાર લઈ તો ૭૨ રૂપીઆ માય ?
- ૧૩૬) રૂ. ૭૨માં ૦૫૫ રૂપીઆ કેટલી વાર છે ?
- ૧૩૭) રૂ. ૦૫૫ વાળી ૭૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઆ આવે ?
- ૧૩૮) રૂ. ૫૫માંથી ૦૫૫ રૂપીઆની એક એવી કેટલી ચોપડી આવશે તે શું બચશે ?
- ૧૩૯) મને પહેલે દિવસે રૂ. ૩૫, બીજે દિવસે રૂ. ૧૫૫, ત્રીજે દિવસે રૂ. ૨૫ અને ચોથે દિવસે રૂ. ૧૫૫ ખર્ચ થયો ત્યારે કુલ કેટલો ખર્ચ થયો.
- ૧૪૦) ૩૫૫ મળુ જુવાર, ૨૫ મળુ ઘઉં અને ૭૫ મળુ બાજરી લાવ્યો ત્યારે કેટલા મળુ અનાજ લાવ્યો ? જો દર મળુની સરેરાસ કિંમત પાંચ રૂપીઆ હોય તો કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?
- ૧૪૧) ૪૫૫ મળુ ૫ શેર ઘઉંમાંથી ૧૫ મળુ દળવા આપ્યા ત્યારે બાકી કેટલા રહ્યા ?
- ૧૪૨) ૩૭૫ શેર ચોખામાં બીજા કેટલા નાખું તો ૧૫ મળુ માય ?
- ૧૪૩) ૧૫ માઇલ ચાલતાં ૭૫ કલાક લાગે તો ૭૨ માઇલ ચાલતાં કેટલો વખત લાગશે ?
- ૧૪૪) રૂ. ૧૫૫ ૧૫ વાર કપડું મળે તો રૂ. ૭૦૦નું કેટલું આવશે ?
- ૧૪૫) ૭૧ પાંચડીના રૂ. ૧૭૭૫ બેસે તો ૧૬ પાંચડીનું શું ?

મુંબઈ ઇલાકાની ભૂગોળની પ્રશ્નાત્તરમાળા આર આના [૩૧

- ૧૪૬) ૩. ૨)નું મણુ ૦૧ જા શેર તો ૩. ૦૩નું કેટલું ?
- ૧૪૭) ૨૯ આનાની ૮૭ નારંગી મળે તો ૭ આનાની કેટલી ?
- ૧૪૮) ૧૧૧ રૂપીઆનું ૨૪ તસુ તો ૫ તસુનું શું ?
- ૧૪૯) ૧ રૂપીઆની ૨૪ નારંગી તો ૯ નારંગીનું શું ?
- ૧૫૦) ૧ લીટીમાં ૯ શબ્દ માય છે તો ૨૩૪ શબ્દની કેટલી લીટી થશે ?
- ૧૫૧) ૩૬ તસુના ૪૧૧ રૂપીઆ તો ૩ તસુનું શું ?
- ૧૫૨) કેટલા રૂપીઆમાંથી ૩. ૦૧૧૧ વાળી ૬૯ ટોપી આવે ?
- ૧૫૩) દરેક બ્રાહ્મણને ૩. ૧૧૧ આપતાં ૩. ૪૯૧૧ ખરચ થયો ત્યારે કેટલા બ્રાહ્મણો હશે ?
- ૧૫૪) એક નિશાળમાં ૩૫ શેર પેંડા વહેંચ્યા, શેરના ૫ પેંડા થાય છે ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
- ૧૫૫) કયા કયા પલાખાનો જવાબ ૩૬, ૭૨, ૧૦૮ ને ૧૪૪ આવે ?
- ૧૫૬) દરેક બિખારીને એકેક પાઈ આપતાં ૩. ૧)ની પાઈ વર્ષરાઈ ત્યારે બિખારી કેટલા હશે ?
- ૧૫૭) ૬૯ શેર ખરશી છે, દરેક સાધુને જો ૧૧૧ શેર આપું તો કેટલા સાધુને આપી શકાય ?
- ૧૫૮) ૩. ૪૧૧ છે, પહેલા ધોરણના “મુખગણિત શિક્ષક”ના ૧૧૧ આનો બેસે છે, તો કેટલા “મુખગણિત શિક્ષક” આવશે ?
- ૧૫૯) ૩. ૩૭૧માં ૧૫ છત્રી લીધી તો એ લેખે ૧૭ છત્રીનું શું બેસશે ?
- ૧૬૦) ૨૪ ચોપડીના ૩. ૩૧૧ બેસે તો ૧૬ ચોપડીનું શું બેસે ?
- ૧૬૧) ૧૭ મણુ બટાટાના ૩. ૪૨૧૧ તો ૩. ૧૫)માં કેટલા મણુ ?
- ૧૬૨) ૭૫ માણસ વચ્ચે ૩. ૧૧૨૧૧ વહેંચ્યા તો ૧૫ માણસના મળીને કેટલા રૂપીઆ થશે ?

- ૧૬૩) ૪૭ ખુરસીના રૂ. ૧૧૭૫ બેડા તો ૬૯ ખુરસીનું શું બેસશે ?
- ૧૬૪) દોઢ રૂપીઆવાળી ૩૦ ચોપડીને બદલે રૂ. ૨૫ વાળી કેટલી ચોપડી આપવી ?
- ૧૬૫) રૂ. ૮૫ માં ૧૭ ખડીઆ મળે છે તો રૂ. ૩૫ માં કેટલા આવશે ?
- ૧૬૬) ૬ મહીનામાં રૂ. ૧૫૬ બચાવું છું તો રૂ. ૨૩૪ બચાવવાને કેટલો વખત લાગશે ?
- ૧૬૭) ૬ મણુ લોટના રૂ. ૩૦ તો ૩૬ મણુનું શું ?
- ૧૬૮) ૧૫ કેરીના રૂ. ૩૫૫ તો રૂ. ૫ માં કેટલી કેરી આવશે ?
- ૧૬૯) ૧૭ મણુ દૂધના રૂ. ૧૦૬૫ તો ૫૨ મણુનું શું ?
- ૧૭૦) ૧૩ ઘોડાના રૂ. ૧૦૪૦ બેડા તો ૫૨ ઘોડાનું શું બેસશે ?
- ૧૭૧) રૂ. ૩૫૫ માંથી રૂ. ૨૫ વાળી કેટલી નોટા આવે ને શું વધે ?
- ૧૭૨) રૂ. ૨૫ વાળી ૩૫ ટોપી લેતાં રૂ. ૧૫૫ વધે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હોવા જોઈએ ?
- ૧૭૩) કંઈ સંખ્યાને ૧૫ થી ગુણીએ તો ૧૪૪ આવે ?
- ૧૭૪) જો રૂ. ૨૮ વધારે હોત તો ૭ રૂપીઆવાળી ૧૩ ખુરસી લેતાં ૩ રૂપીઆ વધત, ત્યારે રૂપીઆ કેટલા હોવા જોઈએ ?
- ૧૭૫) હું બજારમાં કેટલાક પૈસા લઈ ગયો ૯ પૈસાની રેવડી, અને ૨ પૈસાના બેર લીધાં, પણ મારા મામા મળ્યા; તેમણે મને એક આનો આપ્યો ત્યારે મારી પાસે ૫ પૈસા થયાં. ઘેરથી હું કેટલા પૈસા લઈ નીકળેલો ?

